

INSTITUT ZA JEZIK JAZU O NOVOSADSKOM DOGOVORU

Novosadski dogovor je u Hrvata bio shvaćen kao dokumenat koji će osigurati ravnopravnost ijekavskog i ekavskog narječja i pravo da svaki narod zove svoj jezik svojim imenom, a u službenoj upotrebi da se ističu oba narodna imena, nasuprot dotadašnjoj praksi administracije saveznih ustanova koje su upotrebljavale samo naziv srpski.

Međutim, zbog nekih nepreciznih formulacija odredbe toga dogovora je iskoristila centralističko-unitaristički orijentirana grupa filologa da od njega iskuje oruđe za unifikaciju i serbizaciju jezika, idući time ruku pod ruku s ekonomskom eksploatacijom i otuđivanjem vrijednosti stvorenih radom radnih ljudi u Hrvatskoj. Borba za pravilno tumačenje dogovora u duhu marksističke teorije o nacionalnom pitanju i razvitku odnosa u višenacionalnim socijalističkim državama nije dovela ni do kakva uspjeha, nego se nesporazum o dogovoru toliko zaoštrio da je suradnja između Matice srpske i Matice hrvatske bila prekinuta, i Matica hrvatska je, napokon, i formalno otkazala dogovor.

Institut za jezik drži da je taj čin logičan i neizbježiv završetak događaja posljednjih godina i Novosadski dogovor smatra nevažnim, pogotovu kad danas u ustavnim amandmanima ima svaki naš narod sigurne garancije za nacionalni razvitak kako na ekonomskom tako i na kulturnom, pa i na jezičnom polju.

U Zagrebu, 10. svibnja 1971.

INSTITUT ZA JEZIK JAZU

O OTKAZIVANJU NOVOSADSKOGA DOGOVORA

Božidar Finka

Izjave o odricanju Novosadskoga dogovora tekstualno su kratke, tonom dostojanstvene, sadržajno nedvosmislene, završni su i odlučan čin u nizu brojnih prosvjeda i glasova hrvatskih kulturnih, znanstvenih i drugih javnih radnika i njihovih institucija protiv presezanja srpskoga književnog jezika ekavskog tipa i protiv nijekanja samobitnosti i prostorne i povijesne cjelovitosti hrvatskoga književnog jezika.

Izjave su po svojem značenju kraj kolebanjima u našoj jezičnoj znanosti i jezičnoj politici. Odricanje od Novosadskoga dogovora osigurava i omogućava da se ponovno okrenemo izvorima hrvatskog jezika i da svoj jezik zovemo njegovim pravim, tisućugodišnjim nazivom *hrvatski jezik*, svjesni da je samo nacionalnim jezikom moguće širiti jezičnu kulturu i da se samo preko nacionalnog jezika mogu privesti općoj kulturi i društvenoj svijesti najširi narodni slojevi. Ta misao nije nova, ali se njeno ostvarivanje uvijek ponovno